महाराष्ट्र विधानसभा
२०१४
निपडणूक विश्लेषण संकलन
संकलन
प्रा. वेताळ प्रदिप उत्तम
आवड-लोढा-जैन-सुराणा वरिष्ठ- कनिष्ठ
महाविद्यालय
चांदवड,जि. नासिक.

श्री नेमिनाथ जैन ब्रह्मचर्याश्रम संचलित,

कर्मवीर के. ह. आवड कला, श्रीमान मो. गि. लोढा वाणिज्य आणि श्रीमान पी. एच. जैन विज्ञान वरिष्ठ महाविद्यालय व श्रीमान पी. डी. सुराणा कला, वाणिज्य व विज्ञान कनिष्ठ महाविद्यालय, नेमिनगर, चांदवड, जि.नासिक.

महाराष्ट्र विधानसभा - २०१४

निवडणूक विश्लेषन संकलन

संकलन

प्रा. वेताळ प्रदिप उत्तम

आवड-लोढा-जैन-सुराणा वरिष्ठ-कनिष्ठ महाविद्यालय

चांदवड, जि.नासिक.

मनोगत

प्रिय विद्यार्थी मित्रांनो,

सन २०१४-२०१५ या शैक्षणिक वर्षात 'महाराष्ट्र विधानसभा -२०१४' ह्या विशेष संकलित CD,s चे महाविद्यालयाच्या वतीने प्रकाशन होत असल्याने मला मनस्वी आनंद होत आहे. ऑक्टोबर-२०१४ मध्ये महाराष्ट्रात १२ व्या विधानसभेची निवडणूक झाली. या निवडणूकीत सहभागी राजकीय पक्ष, निवडणूक यंत्रणा, मतदार, निवडणूक निकालानंतरची संभाव्य राजकीय सूत्रे, तथा या निवडणूकीच्या निमित्ताने निर्माण झालेल्या राजकीय प्रश्नांच्या संदर्भात उकल करणारी 'महाराष्ट्र विधानसभा- २०१४' ही CD उपयुक्त असून यात संपूर्णतः सांख्यिकीय पध्दतिचे विश्लेषन असल्याने ते समजण्यास अत्यंत सोपे आहे.

या CD,s च्या निर्मितीसाठी प्राचार्य डॉ.जी.एच.जैन, सर्व सहकारी प्राध्यापक, ग्रंथालय विभाग यांचे सहकार्य लाभल्याने मी त्यांचा ऋणी आहे. तसेच अक्षर जुळणीचे विशेष कार्य सांभाळणारे प्रा.व्ही. डी. बागुल यांचे विशेष सहकार्य लाभल्याने मी त्यांचा ऋणी आहे.

प्रा. वेताळ प्रदिप उत्तम

M.A, Bed, Mphil

(राज्यशास्त्र विभाग)

महाराष्ट्र विधानसभा निवडणूक - २०१४ एका दृष्टीक्षेपात

निवडणूकीची अधिसूचना	२० सप्टेंबर २०१४
अर्ज दाखल करण्याची अंतिम तारीख	२७ सप्टेंबर २०१४
अर्ज पडताळणी	२९ सप्टेंबर २०१४
माघारीची अंतिम तारीख	०१ ऑक्टोबर २०१४
प्रत्यक्ष मतदान दिवस	१५ ऑक्टोबर २०१४
निकाल घोषित	१९ ऑक्टोबर २०१४
महाराष्ट्रातील एकूण मतदारसंघ	२८८
सर्वसाधारण मतदारसंघ	२३४
अनुसूचित जातीसाठीचे मतदारसंघ	२९
अनुसूचित जमातीसाठीचे मतदारसंघ	२५
एकूण उमेदवार	४,११९
एकूण सहभागी राजकीय पक्ष	७२
अपक्ष व बंडखोर	१,९९९
भाजप उमेदवार	२८०
शिवसेना उमेदवार	२८२
काँग्रेस उमेदवार	२८७
राष्ट्रवादी काँग्रेस उमेदवार	२७८

मनसे उमेदवार	२१९
बसपा उमेदवार	२६०
भाकप उमेदवार	३४
माकप उमेदवार	१९
नोंदणीकृत अन्य राजकीय पक्ष उमेदवार (राष्ट्रीय पक्षांव्यतिरिक्त)	४६१
एकूण पुरूष उमेदवार	३,८४३
एकूण महिला उमेदवार	२७६
फौजदारी खटले असणारे उमेदवार	१,३३५
पदवीधर किंवा ज्यापेक्षा जास्त शिक्षण असणारे उमेदवार	९८५
कोट्याधीश उमेदवार	१,०८५
PAN कार्ड नसलेले उमेदवार	२३९
कर न भरणारे उमेदवार	१,४६४
एकूण मतदार	७,८९,६६,६४२
पुरूष मतदार	४,१८,४१,९३४
स्त्री मतदार	३,७१,२४,४३८
एकूण मतदार केंद्रे	९१,३७६
निवडणूक कर्मचारी संख्या	५,८४,६१७
पोलीस कर्मचारी संख्या	१,२२,०००

एकूण मतदार यंत्रे	१,१४,२५५
मतदार हेल्पलाईन नंबर	१८००२३३२०१५
संवेदनशील केंद्रे	२,३३१
अतिसंवेदनशीन केंद्रे	६२६
प्रचार दिवस	१५
मोठया सभा	७१५
पेड न्यूज प्रकरणे	७८

विविध मतदारसंघामध्ये उमेदवारांची भाऊगर्दी

मतदारसंघांची संख्या	उमेदवारांची संख्या
एकूण १२ मतदारसंघात	प्रत्येकी ९ उमेदवार
एकूण १५ मतदारसंघात	प्रत्येकी १७ उमेदवार
एकूण १८ मतदारसंघात	प्रत्येकी १८ उमेदवार
एकूण १८ मतदारसंघात	प्रत्येकी १९ उमेदवार
एकूण १९ मतदारसंघात	प्रत्येकी ०८ उमेदवार
एकूण २१ मतदारसंघात	प्रत्येकी १४ उमेदवार
एकूण २३ मतदारसंघात	प्रत्येकी १० उमेदवार
एकूण २४ मतदारसंघात	प्रत्येकी १२ उमेदवार
एकूण २७ मतदारसंघात	प्रत्येकी ११ उमेदवार
एकूण २८ मतदारसंघात	प्रत्येकी **१३ उमेदवार**
एकूण ३३ मतदारसंघात	प्रत्येकी १५ उमेदवार

१२ व्या विधानसभेच्या निवडणूकीत आघाडी-युतीच्या विसर्जनामुळे **बहुतांशी मतदारसंघात** उमेदवारांची भाऊगर्दी दिसून आली.

- नांदेड दक्षिणमध्ये सर्वाधिक **३९ उमेदवार** रिंगणात होते.
- गुहागर आणि अकोलेमध्ये सर्वात कमी **५ उमेदवार** रिंगणात होते.
- सर्वात मोठा विधानसभा मतदारसंघ (मतदार संख्येच्या निकषावर) - **चिंचवड** (४,८४,०८० मतदार)
- सर्वात लहान विधानसभा मतदारसंघ (मतदार संख्येच्या निकषावर) - **वडाळा** (१,९६,८५९ मतदार)

जाहिर सभा - रणधुमाळी

मोठया जाहिर सभा	७१५
नरेंद्र मोदी	२६
शरद पवार	३५
राज ठाकरे	३०
पृथ्वीराज चव्हाण	५०
उध्दव ठाकरे	५०
अजित पवार	८०
देवेंद्र फडणवीस	६५
नितिन गडकरी	१०४
राहूल गांधी	०६
सोनिया गांधी	०४

दूरचित्रवाहिण्यांवरील राजकीय पक्षांचा जाहिरातींचा मारा

राजकीय पक्ष	आकडे हजार सेंकदात
भाजप	८०
कॉंग्रेस	५५
शिवसेना	४०
राष्ट्रवादी कॉंग्रेस	३०

नि-आडवणूक

प्रचाराचे तंत्र (सोशल मिडियाचा वापर) -

दिवस कमी असल्याने व मतदार संघातील जास्तीत-जास्त मतदारांपर्यंत पोहचण्यासाठी उमेदवांनी सोशल नेटवर्कींग साईट्स व व्हाट्स ॲप यांचा मोठ्याप्रमाणात वापर केला अर्थात यापासून दूर असलेला खुप मोठा वर्ग आहे.त्यांच्यापर्यंत पोहचण्यासाठी नेत्यांच्या आवाजातील क्लिप पासून ते स्वतःच्या मॅसेज चा पाऊस पडत असल्याचे चित्र होते.

"हा डाग चांगला आहे ! हा डाग तुम्हाला
कलंकीत नाही, तर मानांकीत करणारा आहे---

" खास मतदानासाठी आज सुट्टी दिली आहे
घरात बसू नका, मतदानाला काही मिनिटे द्या"

परीक्षेत एका गुणाला, क्रिकेटमध्ये
एका धावेला, अन् लोकशाहीत एका मताला
फार किंमत असते.
मतदान करा, देश विकसित बनवा !"

प्रचार साहित्य -

चाईना मालाने भारतातील सण, उत्सव, खाद्यान्न, इलेक्ट्रॉनिक-शोभिवंत वस्तु, कपडे यांचा जसा ताबा घेतला आहे तसाच प्रचार साहित्याचा ताबा या निवडणूकीत घेतलेला दिसतो. सर्वच राजकीय पक्षांनी प्रचाराचे खादी, सॅटिनचे चानिज कापडाचे झेंडे, टि-शर्ट, टोप्या, बॅचेस घेण्यासाठी मेड इन चायना ला पसंती दिलेली दिसते कारण हा माल भारतीय वस्तूंच्या किंमतीपेक्षा ४०% कमी दराने उपलब्ध होतो. अर्थात 'खादी गेली चायनिज आली' हीच चर्चा सर्वत्र रंगलेली होती.

नोटाचा वापर -

१२ व्या विधानसभेच्या २८८मतदारसंघात प्रत्येक ईव्हीएम मशिनवर नोटाचा पर्याय (नन् ऑफ दि अबोव्ह) उपलब्ध करून देण्यात आला. या पर्यायामुळे मतदारांना पहिल्यांदा विधानसभा निवडणूकीत नकारात्मक मतदानाचा अधिकार प्राप्त झाला.

हेल्पलाईन नंबर -

१२ व्या विधानसभेच्या निवडणूकीत मतदारांच्या सोई-सुविधांसाठी १८००२३३२०१५ हेल्पलाईन नंबर देण्यात आला होता. या हेल्पलाईन नंबरवर राज्यभरातुन जवळपास ८५ हजार कॉल्स आले होते.

रंगतदार लढती

मतदार संघ	नातेसंबंध	उमेदवार	विजयी उमेदवार
परळी (मराठवाडा)	बहिण x भाऊ	पंकजा मुंडे (भाजप) धनंजय मुंडे (रा. कॉंग्रेस)	पंकजा मुंडे
निलंगा (लातूर)	भाऊ x भाऊ	संभाजी पाटील-निलंगेकर (भाजप) अशोक पाटील-निलंगेकर (कॉंग्रेस)	संभाजी पाटील
उस्मानाबाद	भाऊ x भाऊ	ओमराजे निंबाळकर (शिवसेना) राणा जगजितसिंह पाटील	ओमराजे निंबाळकर
तिवसा	बहिणी x बहिणी	यशोमती ठाकूर (कॉंग्रेस) संयोगिता निंबाळकर (शिवसेना)	यशोमती ठाकूर
वरोरा (चंद्रपूर)	दिर x भावजय	संजय देवतळे (भाजप) डॉ.आसावरी देवतळे (कॉंग्रेस)	बाळू धानोरकर (शिवसेना)
धुळे (ग्रामीण)	सासरे x जावई	प्रा. शरद पाटील (शिवसेना) मनोहर भदाणे (भाजप)	कुणाल रोहिदास पाटील (कॉंग्रेस)

लक्षवेधी लढती

मतदार संघ	उमेदवार	उमेदवार	विजयी उमेदवार
परळी भोकर (मराठवाडा)	पंकजा मुंडे (भाजप) अमिता चव्हाण (काँग्रेस)	धनंजय मुंडे (रा.काँग्रेस) माधवराव किन्हाळकर (भाजप)	पंकजा मुंडे अमिता चव्हाण
वरोरा दक्षिण-पश्चिम-नागपूर (विदर्भ)	संजय देवतळे (भाजप) देवेंद्र फडणवीस (भाजप)	बाळू धानोरकर (शिवसेना) प्रफुल्ल गुडधे-पाटील (काँग्रेस)	बाळू धानोरकर देवेंद्र फडणवीस
कुडाळ रत्नागिरी (कोकण)	नारायण राणे (काँग्रेस) उदय सामंत (शिवसेना)	वैभव नाईक (शिवसेना) बाळ माने (भाजप)	वैभव नाईक उदय सामंत
माहिम वसई बेलापूर (मुंबई)	नितिन सरदेसाई (मनसे) हितेंद्र ठाकूर (बविआ) गणेश नाईक (रा.काँग्रेस)	सदा सरवणकर (शिवसेना) विवेक पंडित (शिवसेना पुरस्कृत-अपक्ष) विजया नाहटा (शिवसेना)	सदा सरवणकर हितेंद्र ठाकूर विजया नाहटा
येवला मुक्ताईनगर नंदुरबार (उत्तर महाराष्ट्र)	छगन भुजबळ (रा.काँग्रेस) एकनाथ खडसे (भाजप) डॉ. विजयकुमार गावित (भाजप)	संभाजी पवार (शिवसेना) चंद्रकांत पाटील (शिवसेना) कुणाल वसावे (काँग्रेस)	छगन भुजबळ एकनाथ खडसे डॉ. विजयकुमार गावित

विधानसभा निवडणूक - २०१४

- राज्यात एकुण मतदानाचे सरासरी प्रमाण ६४ % होते.
- कोल्हापूरात राधानगरी येथे सर्वात जास्त सरासरी ८५.३२ % मतदान झाले.
- नागपूरात रामटेक येथे सर्वात कमी सरासरी **१३.६१ %** मतदान झाले.
- सर्वात कमी मतांच्या फरकाने विजयी उमेदवार अवधूत तटकरे (रा. काँग्रेस) - श्रीवर्धन मतदार संघ
- सर्वाधिक मतांच्या फरकाने विजयी उमेदवार **अजित पवार** (रा. काँग्रेस) - बारामती मतदार संघ
- भाजप पहिल्यांदाच महाराष्ट्रात नंबर :- १ पक्ष (१२२ जागा)
- राज ठाकरेंच्या मनसेला केवळ एकच जागा
- सलग ११ वेळा विधानसभेत निवडूण आलेले,सर्वात जेष्ठ उमेदवार - गणपतराव देशमुख (सोलापूर जिल्ह्यातील सांगाला मतदारसंघ)
- भाजपाच्या ५७ आयात उमेदवांपैकी २२ उमेदवार विजयी

- भाजपच्या मित्रपक्षांची दाणादाण

स्वाभिमानी पक्ष	०० जागा
रिपब्लिकन पक्ष - (आठवले गट)	०० जागा
शिवसंग्राम	०० जागा
राष्ट्रीय समाज पक्ष	०१ जागा

डिपॉझिट जप्त

निवडणूक आयोगाच्या निकषांनुसार विधानसभा निवडणूक लढवणा-या उमेदवाराला नामनिर्देशपत्र दाखल करतांना १०,००० रूपये अनामत रक्कम भरावी लागते. अनुसूचित जाती आणि जमातींच्या उमेदवारांना ५००० रूपये भरावे लागतात-अर्थात अनामत रक्कम वाचविणे हा प्रमुख पक्षांच्या उमेदवारांसाठी प्रतिष्ठेचा प्रश्न असतो-यासाठी डिपॉजिट वाचविण्यासाठी उमेदवाराला मतदार संघातील वैध मतांच्या १/६ मते मिळवणे आवश्यक असते.

१२ व्या विधानसभा निवडणूकीच्या रिंगणात उतरलेल्या तब्बल ३,७३० उमेदवारांचे डिपॉजिट जप्त झाले आहे तपशील खालीलप्रमाणे.

राजकीय पक्ष	डिपॉजिट जप्त झालेल्या उमेदवारांची संख्या
मनसे	२०३
राष्ट्रवादी कॉंग्रेस	१४८
कॉंग्रेस	१४२
शिवसेना	११६
भाजप	४५
अपक्ष	१,६८३
एकुण	३,७३०

- सर्वात तरूण आमदार - नालासोपारा येथून बहुजन विकास आघाडीचे उमेदवार क्षितीज ठाकूर हे सर्वात तरूण आमदार ठरले आहेत.
- सोलापूर येथील प्रणिती शिंदे या सर्वात तरूण **महिला आमदार** ठरल्या आहेत.
- अपक्ष आमदार एकुण ०७ निर्वाचित झाले आहेत.
- एम. आय. एम. चे - या निवडणूकीत २४ जागा लढवून एम. आय. एम. ने कॉंग्रेसचागड असलेल्या औरंगाबाद मध्य आणि भायखळा अशा दोन जागा जिंकल्या तर औरंगाबाद, नांदेड, सोलापूर, भिवंडी आणि दक्षिण मुंबईतील कॉंग्रेसच्या १५ जागांवरील मतांवर डल्ला मारुन कॉंग्रेसला खिळखिळी करून भाजप,शिवसेना समोरील अडथळे एम. आय. एम. ने दूर केल्याचे निकालावरून स्पष्ट होत आहे.

नोटाचा वापर -

राज्यात युती आणि आघाडी तुटल्यामुळे ठिकठिकाणी पंचरंगी लढती झाल्या असल्या तरीही मतदारांनी मात्र 'नन ऑफ दि अबोव्ह'चा (नोटा) पर्याय वापरला आहे. त्यामुळे या नोटाची कामगिरी इतर छोटया पक्षांपेक्षाही सरस झाली आहे. या निवडणूकीत राज्यभरात ४,८३,४५९ मतदारांनी नोटाला पसंती दिला आहे.

राज्यातील २८८ मतदार संघात एकुण ४ लाख ८३ हजार ४५९ मतदारांनी नोटाचा वापर केला असून नोटाची एकूण मते ही इतर छोट्या

पक्षांच्या मतांपेक्षा जास्त आहेत. भारिप-बहुजन महासंघाला ४,७२,९२५, खासदार राजू शेट्टी यांच्या स्वाभिमानी पक्षाला ३,४८,०००, बहुजन विकास आघाडीला ३,२९,४५७, महादेव जानकर यांच्या राष्ट्रीय समाज पक्षाला २,५६,००० तर सीपीएम ला २,७,००० मते मिळाली आहेत. माजी मंत्री विनय कोरे यांच्या जनसुराज्य पक्षाला १ लाख ५४ हजार मते तर रामदास आठवले यांच्य रिपाईला १ लाख ५८० मतदान झाले आहे. या छोट्या पक्षांच्या मतांपेक्षा नोटाचा वापर केलेले मतदार अधिक आहेत.

१७ माजी मंत्री पराभूत -

२०१४ च्या विधानसभा निवडणूकीत ५० हून अधिक मंत्र्यांनी आपले नशीब पुन्हा आजमावले पण त्यापैकी ४० % मंत्र्यांना पराभवाचा धक्का बसला आहे. १७ माजी मंत्र्यांना पराभवाचा सामना करावा लागला आहे.

विद्यमान १२९ विजयी -

१२ व्या विधानसभा निवडणूकीत १२९ विद्यमान आमदारांनी पुन्हा विजयाची पताका फडकावली. यात भाजपाचे ३९, कॉंग्रेसचे १९, रा.कॉंग्रेसचे २४, आणि शिवसेनेचे २३ उमेदवारांचा समावेश आहे.

निवडणूक निकालानंतरचे पक्षीय बलाबल - दृष्टीक्षेप

राजकीय पक्षाचे नाव	प्राप्त जागा	प्राप्त मतदानाची सरासरी टक्केवारी
भाजप	१२२	२७.०७ %
शिवसेना	६३	१९.०३ %
कॉंग्रेस	४२	१८.०० %
राष्ट्रवादी कॉंग्रेस	४१	१७.०२ %
मनसे	०१	०३.०१ %
समाजवादी पक्ष (सपा)	०१	*
बहुजन विकास आघाडी (बविआ)	०३	*
शेकाप	०३	*
मार्क्सवादी कम्युनिष्ठ पक्ष (मापक)	०१	*
भारतीय रिपब्लिकन पक्ष (भापक)	०१	*
एम.आय.एम.आय.	०२	*१९= १५.०७%
रासप अपक्ष	०१ ०७	*
स्वाभिमानी संघटना	००	*
शिवसंग्राम	००	*
जनसुराज्य पक्ष	००	*
लोकसंग्राम	००	*
रिपाई	००	*
बहुजन समाज पक्ष (बसपा)	००	*
एकूण	२८८	१०० %

×Ö¾Ö›üÖæ ×ÖÖ»ÖÖ-ÖÓŸÖ¸ü“Öê ¯ÖÖßµÖÖ ²Ö»ÖÖ²Ö»Ö

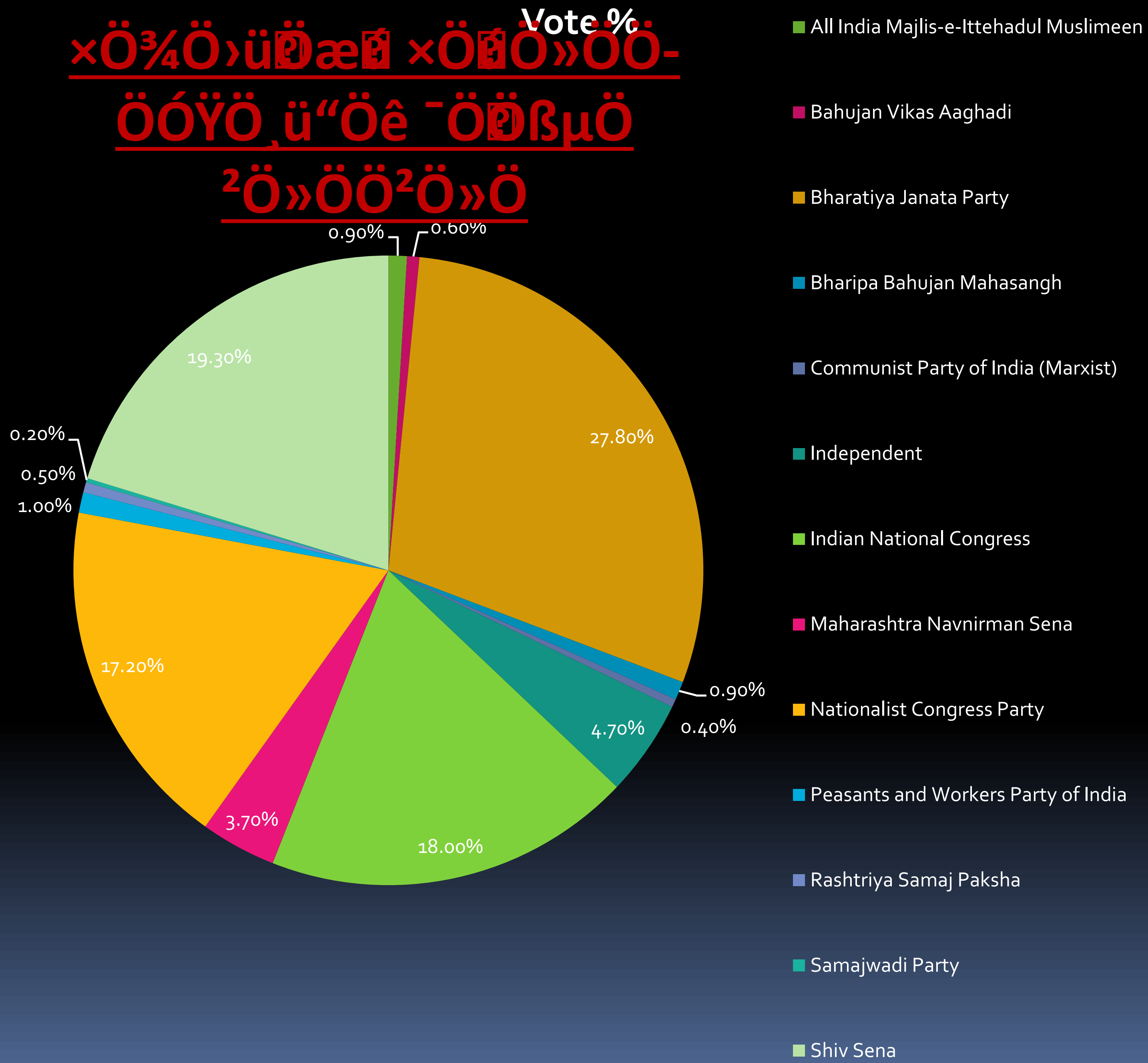

×Ö¾Ö›üÖæ ×ÖÖ»ÖÖÖÓŸÖ¸ü“Öê ¯ÖÖßµÖ ²Ö»ÖÖ²Ö»Ö

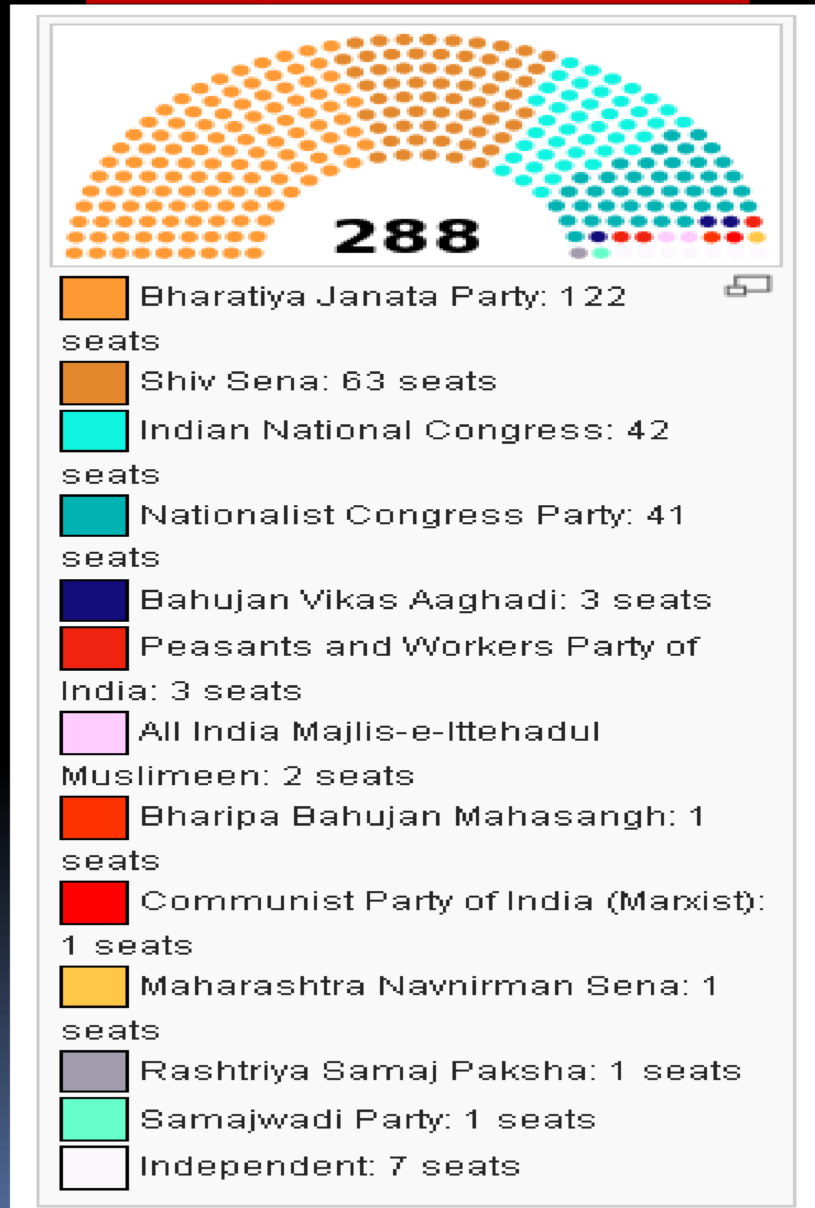

विभागवार प्राप्त जागा

विभाग	भाजप	शिवसेना	कॉंग्रेस	रा.कॉंग्रेस	मनसे/भारीप	अन्य व अपक्ष	एकुण
कोकण	००	०५	०१	०२	००	००	०८
उत्तर महाराष्ट्र	१४	०७	०७	०५	००	०२	३५
दक्षिण महाराष्ट्र	०६	०८	०३	०९	००	००	२६
मराठवाडा	१५	११	०९	०८	००	०३	४६
विदर्भ	४४	०४	१०	०१	०१ (भारीप)	०२	६२
पश्चिम महाराष्ट्र	१९	०५	०७	१०	०१ (मनसे)	०१	४३
मुंबई,ठाणे रायगड, पालघर	२५	२३	०६	०५	००	०८	६७

महिला शक्ती

विविध राजकीय पक्षांकडून महिलांना ३३ % आरक्षणाच्या केवळ वल्गना केल्या जातात याचा प्रत्यय यावेळच्या विधानसभा निवडणुकीतही आला. केवळ १९ महिला उमेदवारच सभागृहापर्यंत पोहचू शकल्या आहेत. राज्यात १९६२ पासून २०१४ पर्यंत झालेल्या विधानसभा निवडणुकांतील महिला विजयी उमेदवारांची एकत्रित संख्या दिडशेपर्यंतही पोहचलेली नाही. मुख्य राजकीय पक्ष महिलांना संधी देत नसल्याने अपक्ष म्हणून निवडणुक लढविण्याची वेळ महिला उमेदवारांवर अधिक आलेली दिसते.

पक्ष	महिलांसाठी दिलेल्या जागा	प्राप्त जागा (विजयी महिला उमेदवारांची संख्या)
भाजप	२०	१२
शिवसेना	१३	-
काँग्रेस	२७	०५
रा. काँग्रेस	२०	०२
मनसे	१५	-
माकप	०१	-
भाकप	०१	-
बसपा	१४	-
अपक्ष	१०९	-
अन्य	५६	-
एकूण	२७६	१९

हेवीवेट नेत्यांचा पराभव

उमेदवारांचे नाव	मतदारसंघ
नारायण राणे	कुडाळ
हर्षवर्धन पाटील	इंदापूर
सतेज पाटील	कोल्हापूर (दक्षिण)
गणेश नाईक	बेलापूर
सुभाष देसाई	गोरेगाव
शिशिर शिंदे	भांडूप (पश्चिम)
बाळा नांदगावकर	शिवडी
प्रविण दरेकर	मागाठणे
सुरेश जैन	जळगाव (शहर)
गुलाबराव देवकर	जळगाव (ग्रामीण)
रमेश बागवे	पुणे कँटोन्मेंट (अ.जा.)
राजेंद्र दर्डा	औरंगाबाद (पूर्व)
वसंत पुरके	राळेगाव
कृपाशंकर सिंह	कलिना
विनायक मेटे	बीड
सुरेश धस	आष्टी

विजयी उमेदवारांची यादी

[hide] [hide] Constituency No.	Name	Member of Legislative Assembly	Political party	Votes polled
1	Akkalkuwa	Padavi Adv. K. C.	INC	64,410
2	Shahada	Udesingh Kocharu Padvi	BJP	58,556
3	Nandurbar	Vijaykumar Krishnarao Gavit	BJP	101,328
4	Navapur	Surupsingh Hirya Naik	INC	93,796
5	Sakri	Dhanaji Sitaram Ahire	INC	74,760
6	Dhule Rural	Kunal (Baba) Rohidas Patil	INC	119,094
7	Dhule City	Anil Anna Gote	BJP	57,780
8	Sindkheda	Jayakumar Jitendrasinh Rawal	BJP	92,794
9	Shirpur	Kashiram Vechan Pawara	INC	98,114
10	Chopda	Sonawane Chandrakant Baliram	Shiv Sena	54,176
11	Raver	Haribhau Madhav Jawale	BJP	65,962
12	Bhusawal	Sanjay Waman Sawakare	BJP	87,818
13	Jalgaon City	Suresh Damu Bhole (Rajumama)	BJP	88,363
14	Jalgaon Rural	Patil Gulab Raghunath	Shiv Sena	84,020
15	Amalner	Shirishdada Hiralal Chaudhari	Independent	68,149
16	Erandol	Annasaheb Dr. Satish Bhaskarrao Patil	NCP	55,656

17	Chalisgaon	Unmesh Bhaiyyasaheb Patil	BJP	94,754
18	Pachora	Kishore Appa Patil	Shiv Sena	87,520
19	Jamner	Girish Dattatray Mahajan	BJP	103,498
20	Muktainagar	Eknath Khadse	BJP	85,657
21	Malkapur	Chainsukh Madanlal Sancheti	BJP	75,965
22	Buldhana	Harshwardhan Vasantrao Sapkal	INC	46,985
23	Chikhli	Rahul Siddhvinayak Bondre	INC	61,581
24	Sindkhed Raja	Dr Shashikant Narsingrao Khedekar	Shiv Sena	64,203
25	Mehkar	Sanjay Bhashkar Raimulkar	Shiv Sena	80,356
26	Khamgaon	Akash Pandurang Fundkar	BJP	71,819
27	Jalgaon (Jamod)	Kute Dr. Sanjay Shriram	BJP	63,888
28	Akot	Prakash Gunvantrao Bharsakale	BJP	70,086
29	Balapur	Baliram Bhagwan Sirskar	BBM	41,426
30	Akola West	Govardhan Mangilal Sharma	BJP	66,934
31	Akola East	Savarkar Randhir Pralhadrao	BJP	53,678
32	Murtizapur	Harish Pimple	BJP	54226
33	Risod	Amit Subhashrao Zanak	INC	70,939
34	Washim	Malik Lakhan Sahadeo	BJP	48,196

35	Karanja	Patni Rajendra Sukhanad	BJP	44,751
36	Dhamamgaon Railway	Jagtap Virendra Walmik	INC	70,879
37	Badnera	Ravi Rana	Independent	46,827
38	Amravati	Deshmukh Sunil Panjabrao	BJP	84,033
39	Teosa	Adv Yashomati Thakur (Sonawane)	INC	58,808
40	Daryapur	Ramesh Ganpatrao Bundile	BJP	64,224
41	Melghat	Bhilawekar Prabhudas Babulal	BJP	57,002
42	Achalpur	Bacchu *alias* Omprakash Babarao Kadu	Independent	59,234
43	Morshi	Dr Anil Sukhdevrao Bonde	BJP	71,611
44	Arvi	Amar Sharadrao Kale	INC	75,886
45	Deoli	Kamble Ranjit Prataprao	INC	62,533
46	Hinganghat	Kunawar Samir Trambakrao	BJP	90,275
47	Wardha	Dr Pankaj Rajesh Bhoyar	BJP	45,897
48	Katol	Ashish Ranjeet Deshmukh	BJP	70,344
49	Savner	Kedar Sunil Chhtrapal	INC	84,630

50	Hingna	Meghe Sameer Dattatraya	BJP	84,139
51	Umred	Parwe Sudhir Laxmanrao	BJP	92,399
52	Nagpur South West	Devendra Fadnavis	BJP	113918
53	Nagpur South	Kohale Sudhakar Vittalrao	BJP	81,224
54	Nagpur East	Krishna Pancham Khopde	BJP	99136
55	Nagpur Central	Kumbhare Vikas Shankarrao	BJP	87,523
56	Nagpur West	Sudhakar Shamrao Deshmukh	BJP	86,500
57	Nagpur North	Dr Milind Mane	BJP	68,905
58	Kamthi	Chandrashekhar Krushnarao Bawankule	BJP	126,755
59	Ramtek	Reddy Dwaram Mallikarjun Ram Reddy	BJP	59,343
60	Tumsar	Charan Waghmare	BJP	73,950
61	Bhandara	Avsare Ramchandra Punaji	BJP	83,408
62	Sakoli	Kashiwar Rajesh Lahanu	BJP	80,902
63	Arjuni-Morgaon	Badole Rajkumar Sudamji	BJP	64,401
64	Tirora	Rahangdale Vijay Bharatlal	BJP	54,160
65	Gondiya	Agrawal Gopaldas Shankarlal	INC	62,701
66	Amgaon	Puram Sanjay Hanwantrao	BJP	62,590
67	Armori	Krushna Damaji Gajbe	BJP	60,413

68	Gadchiroli	Dr. Deorao Madguji Holi	BJP	70,185
69	Aheri	Satyavanrao Atram Ambarishrao Raje	BJP	56,418
70	Rajura	Sanjay Yadaorao Dhote	BJP	66,223
71	Chandrapur	Shamkule Nanaji Sitaram	BJP	81,483
72	Ballarpur	Mungantiwar Sudhir Sachhidanand	BJP	103,718
73	Brahmapuri	Wadettiwar Vijay Namdevrao	INC	70,373
74	Chimur	Banti Bhangdiya	BJP	87,377
75	Warora	Suresh *alias* Balubhau Narayan Dhanorkar	Shiv Sena	53,877
76	Wani	Bodkurwar Sanjivreddi Bapurao	BJP	45,178
77	Ralegaon	Ashok Ramji Wooike	BJP	100,618
78	Yavatmal	Madan Madhukarrao Yerawar	BJP	53,671
79	Digras	Rathod Sanjay Dulichand	Shiv Sena	121,216
80	Arni	Raju Narayan Todsam	BJP	86,991
81	Pusad	Naik Manohar Rajusing	NCP	94,152
82	Umarkhed	Rajendra Waman Najardhane	BJP	90,190
83	Kinwat	Jadhav Pradeep Naik	NCP	60,127
84	Hadgaon	Ashtikar Patil Nagesh Bapurao	Shiv Sena	78,520
85	Bhokar	Ameeta Ashokrao Chavan	INC	100,781

86	Nanded North	D. P. Sawant	INC	40,356
87	Nanded South	Hemant Sriram Patil	Shiv Sena	45,836
88	Loha	Chikhalikar Prataprao Govindrao	Shiv Sena	92,435
89	Naigaon	Chavan Vasantrao Balwantrao	INC	71,020
90	Deglur	Sabne Subhash Piraji	Shiv Sena	66,852
91	Mukhed	Govind Mukkaji Rathod	BJP	118,781
92	Basmath	Mundada Jaiprakash Shankarlal	Shiv Sena	63,851
93	Kalamnui	Tarfe Santosh Kautika	INC	67,104
94	Hingoli	Mutkule Tanhaji Sakharamji	BJP	97,045
95	Jintur	Bhamale Vijay Manikrao	NCP	106,912
96	Parbhani	Rahul Vedprakash Patil	Shiv Sena	71,584
97	Gangakhed	Madhusudan Manikrao Kendre	NCP	58,415
98	Pathri	Fad Mohan Madhavrao	Independent	69,081
99	Partur	Babanrao Dattatray Yadav Lonikar	BJP	46,937
100	Ghansawangi	Rajeshbhaiyya Tope	NCP	98,030

101	Jalna	Arjun Panditrao Khotkar	SS	45,078
102	Badnapur	Kuche Narayan Tilakchand	BJP	73,560
103	Bhokardan	Danave Santosh Raosaheb	BJP	69,597
104	Sillod	Abdul Sattar Abdul Nabi	INC	96,038
105	Kannad	Jadhav Harshvardhan Raibhan	Shiv Sena	62,542
106	Phulambri	Bagde Haribhau Kisanrao	BJP	73,294
107	Aurangabad Central	Sayed Imtiyaz Jaleel	AIMIM	61,843
108	Aurangabad West	Sanjay Shirsat	SS	61,282
109	Aurangabad East	Atul Moreshwar Save	BJP	64,528
110	Paithan	Bhumre Sandipanrao Aasaram	Shiv Sena	66,991
111	Gangapur	Bamb Prashant Bansilal	BJP	55,483
112	Vaijapur	Bhausaheb Patil Chikatgaonkar	NCP	53,114
113	Nandgaon	Pankaj Chhagan Bhujbal	NCP	69,263
114	Malegaon Central	Shaikh Aasif Shaikh Rshid	INC	75,326
115	Malegaon Outer	Dadaji Dagadu Bhuse	Shiv Sena	82093
116	Baglan	Chavan Dipika Sanjay	NCP	68,434
117	Kalwan	Gavit Jiva Pandu	CPM	67,795
118	Chandvad	Dr. Aher Rahul Daulatrao	BJP	54,946
119	Yewla	Chhagan Bhujbal	NCP	112,787
120	Sinnar	Rajabhau (Parag) Prakash Waje	Shiv Sena	104,031

121	Niphad	Anil Sahebrao Kadam	Shiv Sena	78,186
122	Dindori	Zirwal Narhari Sitaram	NCP	68,284
123	Nashik East	Balasaheb Mahadu Sanap	BJP	78,941
124	Nashik Central	Devayani Suhas Farande	BJP	61,548
125	Nashik West	Hiray Seema Mahesh (Seematai)	BJP	67,489
126	Devlali	Gholap Yogesh (Bapu) Babanrao	SS	49,751
127	Igatpuri	Gaveet Nirmala Ramesh	INC	49,128
128	Dahanu	Dhanare Paskal Janya	BJP	44,849
129	Vikramgad	Savara Vishnu Rama	BJP	40,201
130	Palghar	Ghoda Krushna Arjun	Shiv Sena	46,142
131	Boisar	Tare Vilas Sukur	BVA	64,550
132	Nalasopara	Kshitij Hitendra Thakur	BVA	113,566
133	Vasai	Hitendra Vishnu Thakur	BVA	97,291
134	Bhiwandi Rural (ST)	Shantaram Tukaram More	SS	57,082
135	Shahapur	Barora Pandurang Mahadu	NCP	56,813

136	Bhiwandi West	Choughule Mahesh Prabhakar	BJP	42,483
137	Bhiwandi East	Rupesh Laxman Mhatre	SS	33,541
138	Kalyan West	Narendra Baburao Pawar	BJP	54,388
139	Murbad	Kisan Shankar Kathore	BJP	85,543
140	Ambernath	Dr. Balaji Kinikar	Shiv Sena	47,000
141	Ulhasnagar	Jyoti Pappu Kalani	NCP	43,760
142	Kalyan East	Ganpat Kalu Gaikwad	Independent	36,357
143	Dombivali	Chavhan Ravindra Dattatray	BJP	83,872
144	Kalyan Rural	Bhoir Subhash Ganu	Shiv Sena	84,110
145	Mira Bhayandar	Narendra Mehta	BJP	91,468
146	Ovala-Majiwada	Pratap Baburao Sarnaik	Shiv Sena	68,571
147	Kopri-Pachpakhadi	Eknath Sambhaji Shinde	Shiv Sena	100,316
148	Thane	Sanjay Mukund Kelkar	BJP	70,884
149	Mumbra-Kalwa	Jitendra Awhad	NCP	86,533
150	Airoli	Sandeep Ganesh Naik	NCP	76,444
151	Belapur	Manda Vijay Mhatre	BJP	55,316
152	Borivali	Vinod Tawde	BJP	108,278
153	Dahisar	Chaudhary Manisha Ashok	BJP	77,238
154	Magathane	Prakash Surve	Shiv Sena	65,016

155	Mulund	Sardar Tara Singh	BJP	90,260
156	Vikhroli	Sunil Rajaram Raut	Shiv Sena	50,302
157	Bhandup West	Ashok Patil	SS	48,151
158	Jogeshwari East	Ravindra Dattaram Waikar	SS	72,767
159	Dindoshi	Sunil Prabhu	SS	56,577
160	Kandivali East	Atul Bhatkhalkar	BJP	72,427
161	Charkop	Yogesh Sagar	BJP	96,097
162	Malad West	Aslam Shaikh	INC	56,574
163	Goregaon	Vidya Thakur	BJP	63,629
164	Versova	Dr. Bharati Hemant Lavekar	BJP	49,182
165	Andheri West	Ameet Bhaskar Satam	BJP	59,022
166	Andheri East	Ramesh Latke	Shiv Sena	52,817
167	Vile Parle	Parag Alavani	BJP	74,270
168	Chandivali	Khan Mohammed Arif (Naseem)	INC	73,141
169	Ghatkopar West	Ram Kadam	BJP	80,343
170	Ghatkopar East	Mehta Prakash Manchhubhai	BJP	67,012
171	Mankhurd Shivaji Nagar	Abu Asim Azmi	SP	41,719

172	Anushakti Nagar	Tukaram Ramkrishna Kate	SS	39,966
173	Chembur	Prakash Vaikunth Phaterpekar	SS	47,410
174	Kurla	Mangesh Kudalkar	Shiv Sena	41,580
175	Kalina	Sanjay Govind Potnis	Shiv Sena	30,715
176	Vandre East	Prakash (Bala) Sawant	Shiv Sena	41,388
177	Vandre West	Ashish Shelar	BJP	74,779
178	Dharavi	Varsha Eknath Gaikwad	INC	47,718
179	Sion Koliwada	Capt. R. Tamil Selvan	BJP	40,869
180	Wadala	Kalidas Nilkanth Kolambkar	INC	38,540
181	Mahim	Sada Sarvankar	Shiv Sena	46,291
182	Worli	Sunil Govind Shinde	Shiv Sena	60,625
183	Shivadi	Ajay Choudhari	Shiv Sena	72,462
184	Byculla	Waris Yusuf Pathan	AIMIM	25,314
185	Malabar Hill	Mangal Lodha	BJP	97,818
186	Mumbadevi	Amin Patel	INC	39,188
187	Colaba	Raj K. Purohit	BJP	52,608
188	Panvel	Prashant Ramsheth Thakur	BJP	125,142
189	Karjat	Sureshbhau Narayan Lad	NCP	57,013

190	Uran	Manohar Gajanan Bhoir	Shiv Sena	56,131
191	Pen	Dhairyasheel Mohan Patil	PWPI	64,616
192	Alibag	Subhash *alias* Panditshet Patil	PWPI	76,959
193	Shrivardhan	Avdhoot Anil Tatkare	NCP	61,038
194	Mahad	Bharat Maruti Gogawale	Shiv Sena	94,408
195	Junnar	Sharaddada Bhimaji Sonawane	MNS	60,305
196	Ambegaon	Dilip Dattatray Walse Patil	NCP	120,235
197	Khed Alandi	Suresh Namdeo Gore	Shiv Sena	103,207
198	Shirur	Baburao Kashinath Pacharne	BJP	92,579
199	Daund	Kul Rahul Subhashrao	RSP	87,649
200	Indapur	Dattatray Vithoba Bharne	NCP	108,400
201	Baramati	Ajit Anantrao Pawar	NCP	150,588
202	Purandar	Vijaybapu Shivtare	Shiv Sena	82,339
203	Bhor	Sangram Anantrao Thopate	INC	78,602
204	Maval	Bhegade Sanjay (Bala) Vishwanath	BJP	95,319
205	Chinchwad	Jagtap Laxman Pandurang	BJP	123,786
206	Pimpri	Chabukswar Gautam Sukhdeo	Shiv Sena	51,096
207	Bhosari	Mahesh (Dada) Kisan Landge	Independent	60,173

208	Vadgaonsheri	Jagdish Tukaram Muluk	BJP	66,908
209	Shivajinagar	Vijay Kale	BJP	56,460
210	Kothrud	Medha Vishram Kulkarni	BJP	98,235
211	Khadakwasla	Tapkir Bhimrao Dhondiba	BJP	111,531
212	Parvati	Madhuri Satish Misal	BJP	95,583
213	Hadapsar	Tilekar Yogesh Kundalik	BJP	82,629
214	Pune Cantonment	Dilip Kamble	BJP	54,692
215	Kasba Peth	Bapat Girish Bhalchandra	BJP	73,594
216	Akole	Pichad Vaibhav Madhukar	NCP	67,696
217	Sangamner	Vijay *alias* Balasaheb Bhausaheb Thorat	INC	103,564
218	Shirdi	Radhakrishna Eknathrao Vikhe Patil	INC	121,459
219	Kopargaon	Kolhe Snehalatatai Bipindada	BJP	99,763
220	Shrirampur	Bhausaheb Malhari Kamble	INC	57,118
221	Nevasa	Balasaheb *alias* Dadasaheb Damodhar Murkute	BJP	84,570
222	Shevgaon Pathrdi	Monika Rajiv Rajale	BJP	134,685
223	Rahuri	Kardile Shivaji Bhanudas	BJP	91,454

224	Parner	Auti Vijayrao Bhaskarrao	Shiv Sena	73,263
225	Ahmednagar City	Sangram Arunkaka Jagtap	NCP	49,378
226	Shrigonda	Jagtap Rahul Kundlikrao	NCP	99,281
227	Karjat Jamkhed	Ram Shankar Shinde	BJP	84,058
228	Georai	Pawar Laxman Madhavro	BJP	136,384
229	Majalgaon	R. T. Deshmukh (Jija)	BJP	112,497
230	Beed	Kshirsager Jaydattji Sonajirao	NCP	77,134
231	Ashti	Dhonde Bhimrao Anandrao	BJP	120,915
232	Kaij	Thombre Sangeeta Vijayprakash	BJP	106,834
233	Parli	Pankaja Munde	BJP	96,904
234	Latur Rural	Bhise Trimbakrao Shrirangrao	INC	100,897
235	Latur City	Amit Deshmukh	INC	119,656
236	Ahmadpur	Jadhav Patil Vinayakrao Kishanrao	Independent	61,957
237	Udgir	Sudhakar Sangram Bhalerao	BJP	66,686
238	Nilanga	Nilangekar Sambhaji Deeliprao Patil	BJP	76,817
239	Ausa	Basavraj Madhavrao Patil	INC	64,237
240	Umarga	Chougule Dnyanraj Dhondiram	Shiv Sena	65,178
241	Tuljapur	Chavan Madhukarrao Deorao	INC	70,701
242	Osmanabad	Rana Jagjit Sinha Padma Sinha Patil	NCP	88,469

243	Paranda	Mote Rahul Maharudra	NCP	78,548
244	Karmala	Patil Narayan Govindrao	Shiv Sena	60,674
245	Madha	Shinde Babanrao Vitthalrao	NCP	97,803
246	Barshi	Dilip Gangadhar Sopal	NCP	97,655
247	Mohol	Ramesh Nagnath Kadam	NCP	62,120
248	Solapur City North	Vijay Sidramappa Deshmukh	BJP	86,877
249	Solapur City Central	Shinde Praniti Sushilkumar	INC	46,907
250	Akkalkot	Siddharam Satlingappa Mhetre	INC	97,333
251	Solapur South	Deshmukh Subhash Sureshchandra	BJP	70,077
252	Pandharpur	Bhalake Bharat Tukaram	INC	91,863
253	Sangola	Deshmukh Ganpatrao Annasaheb	PWPI	94,374
254	Malshiras	Dolas Hanumant Jagannath	NCP	77,179
255	Phaltan	Chavan Dipak Pralhad	NCP	92,910
256	Wai	Jadhav (Patil) Makarand Laxmanrao	NCP	101,218
257	Koregaon	Shinde Shashikant Jaywantrao	NCP	95,213
258	Man	Jaykumar Bhagwanrao Gore	INC	75,708
259	Karad North	Patil Shamrao *alias* Balaso Pandurang	NCP	78,324
260	Karad South	Prithviraj Chavan	INC	76,831

261	Patan	Desai Shambhuraj Shivajirao	Shiv Sena	104,419
262	Satara	Bhonsle Shivendrasinh Abhaysinh	NCP	97,964
263	Dapoli	Kadam Sanjay Vasant	NCP	52,907
264	Guhagar	Jadhav Bhaskar Bhaurao	NCP	72,525
265	Chiplun	Chavan Sadanand Narayan	Shiv Sena	75,695
266	Ratnagiri	Uday Ravindra Samant	Shiv Sena	93,876
267	Rajapur	Salvi Rajan Prabhakar	Shiv Sena	76,266
268	Kankavli	Nitesh Narayan Rane	INC	74,715
269	Kudal	Naik Vaibhav Vijay	Shiv Sena	70,582
270	Sawantwadi	Deepak Kesarkar	Shiv Sena	70,902
271	Chandgad	Desai-Kupakar Sandhyadevi Krushnarao	NCP	51,599
272	Radhanagari	Aabitakar Prakash Anandarao	Shiv Sena	132,485
273	Kagal	Mushrif Hasan Miyalal	NCP	123,626
274	Kolhapur South	Amal Mahadik	BJP	107,998
275	Karvir	Narke Chandradip Shashikant	Shiv Sena	107,998
276	Kolhapur North	Rajesh Vinayakrao Kshirsagar	Shiv Sena	69,736

277	Shahuwadi	Satyajeet Babasaheb Patil (Aba) Sarudkar	Shiv Sena	74,702
278	Hatkanangale	Minchekar Sujit Vasantrao	Shiv Sena	89,087
279	Ichalkaranji	Suresh Ganpati Halvankar	BJP	94,293
280	Shirol	Ulhas Sambhaji Patil	Shiv Sena	70,809
281	Miraj	Sureshbhau Dagadu Khade	BJP	93,795
282	Sangli	Dhananjay *alias* Sudhir Dada Hari Gadgil	BJP	80,497
283	Islampur	Jayant Rajaram Patil	NCP	113,045
284	Shirala	Shivajirao Yashwantrao Naik	BJP	85,363
285	Palus-Kadegaon	Patangrao Kadam	INC	112,523
286	Khanapur	Anilbhau Babar	Shiv Sena	72,849
287	Tasgaon-Kavathe Mahankal	R. R. Patil	NCP	108,310
288	Jath	Jagtap Vilasrav Narayan	BJP	72,885

Vote %

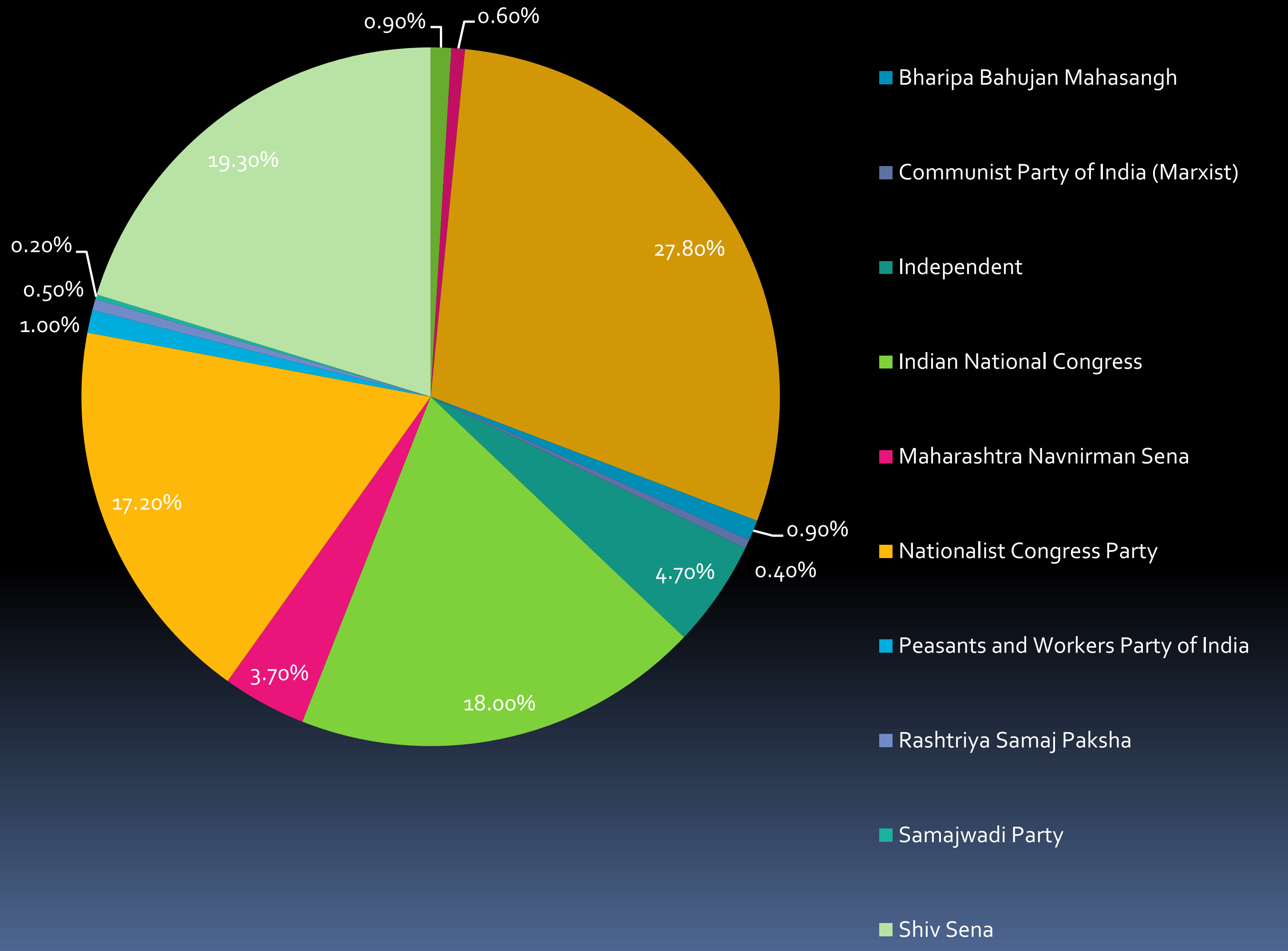

0.90%
0.60%
27.80%
0.90%
0.40%
4.70%
18.00%
3.70%
17.20%
1.00%
0.50%
0.20%
19.30%
All India Majlis-e-Ittehadul Muslimeen
Bahujan Vikas Aaghadi
Bharatiya Janata Party
Bharipa Bahujan Mahasangh
Communist Party of India (Marxist)
Independent
Indian National Congress
Maharashtra Navnirman Sena
Nationalist Congress Party
Peasants and Workers Party of India
Rashtriya Samaj Paksha
Samajwadi Party
Shiv Sena

मंत्रिमंडळ यादी

मुख्यमंत्री :-

- देवेंद्र फडणवीस - गृह नगर विकास,गृहनिर्माण आणि आरोग्य.

कॅबिनेट मंत्री :-

- एकनाथ खडसे - महसूल, अल्पसंख्यांक विकास आणि वक्फ, कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धविकास आणि मत्स्यपालन, राज्य उत्पादन शुल्क.
- सुधीर मुनगंटीवार - अर्थ आणि नियोजन, वने.
- विनोद तावडे - शालेय शिक्षण आणि क्रीडा, उच्च व तंत्रशिक्षण, वैद्यकीय शिक्षण, मराठी भाषा, सांस्कृतिक कार्य.
- प्रकाश मेहता - उदयोग आणि खाण, संसदिय कार्य.
- चंद्रकांत पाटील - सहकार, पणन आणि सार्वजणिक बांधकाम.
- पंकजा मुंडे-पालवे - ग्रामविकास आणि जलसंवर्धन, महिला आणि बाल विकास.
- विष्णू सावरा - आदिवासी विकास, सामाजिक न्याय आणि विशेष साहाय्य.

राज्य मंत्री :-

- दिलिप कांबळे - आदिवासी विकास, सामाजिक न्याय आणि विशेष साहाय्य.
- विद्या ठाकूर - ग्रामविकास आणि जलसंवर्धन, महिला आणि बाल विकास.

<u>मूल्यमापन</u>

महाराष्ट्रासारख्या पुढारलेल्या राज्यात १२ व्या विधानसभेच्या निवडणूका सर्वार्थाने वेगळ्या ठरल्या. मोदी लाटेवर स्वार होऊन केंद्राची सत्ता काबीज करणा-या भाजपाने महाराष्ट्राच्या राजकीय आखाड्यातही स्वतःची ताकद दाखविण्याचा प्रयत्न केला तर थोरलेपणाची भाषा बोलणा-या शिवसेनाला राजकीय थोरलेपण शिकण्यासाठी अजुन काही काळ थांबणे आवश्यक असल्याचे जाणवले.स्वबळाची भाषा बोलणा-या युती वहाधरांणाविरुध्द् आघाडीच्या कॉफी वहाधरांनी ' री ' ओढुन स्वतःच्या पायावर धोंडा मारल्याचे चित्र २०१४ च्या विधानसभा निवडणूकीच्या राजकीय पटलावर रेखाटले गेले. चार महिण्याआतच मोदी लाटेची चाचणी घेणा-यांना भाजपाच्या निर्विवाद नंबर एकचा दावा खुप काही राजकीय प्रश्नांना उत्तरे देणारा तर ठरलाच परंतु खुप काही राजकीय प्रश्नांना उत्तर म्हणुन नवे राजकीय प्रश्न निर्माण करणाराही ठरला त्याचाच हा अन्वयार्थ.

<u>निवडणूक पूर्व चित्र</u> :-

लोकसभा निवडणूकीतील दणदणीत विजयाने भाजपाचा आत्मविश्वास दुणावला तर कॉंग्रेसमध्ये चिंतातुर वातावरण निर्माण झाले. या पार्श्वभूमीवर युती व आघाड्यामधील रस्सीखेच अपेक्षितच होती व झालेही तसेच. गत २५ वर्षाच्या नैसर्गिक युतीत थोरला कोण ? हा प्रश्न निर्माण झाला-जागा वाटपाचा प्रश्न पुढे करुन स्वबळावर निवडणुकां लढविण्याच्या वाटा चोखाळण्याचा प्रयत्न भाजपा व शिवसेनेकडुन सुरु झाला तर दुस-या बाजुला गत १५ वर्षाच्या आघाडीतील राष्ट्रवादीला कॉंग्रेसचे ओझे पाठीवर घेऊन विधानसभेत उतरणे जिवावर आले. प्रदिर्घ १५ वर्षांच्या आघाडीत व २५ वर्षांच्या युतीला अखेर ऐन निवडणूकीच्या वेळी तडा गेला व राज्यातील या प्रमुख पक्षांनी स्वबळावर निवडणूका लढण्याचा निर्णय घेतला. या निर्णयाने महाराष्ट्राचा राजकीय इतिहास जरी बदलला नसला तरी राजकीय भुगोल मात्र बदलला त्याचा अर्थ् एका दृष्टीक्षेपात पुढील तक्त्यात.

महाराष्ट्र विधानसभा निवडणूक - २०१४ एका दृष्टीक्षेपात

निवडणूकीची अधिसूचना	२० सप्टेंबर २०१४
अर्ज दाखल करण्याची अंतिम तारीख	२७ सप्टेंबर २०१४
अर्ज पडताळणी	२९ सप्टेंबर २०१४
माघारीची अंतिम तारीख	०१ ऑक्टोबर २०१४
प्रत्यक्ष मतदान दिवस	१५ ऑक्टोबर २०१४
निकाल घोषित	१९ ऑक्टोबर २०१४
महाराष्ट्रातील एकूण मतदारसंघ	२८८
सर्वसाधारण मतदारसंघ	२३४
अनुसूचित जातीसाठीचे मतदारसंघ	२९
अनुसूचित जमातीसाठीचे मतदारसंघ	२५
एकूण उमेदवार	४,११९
एकूण सहभागी राजकीय पक्ष	७२
अपक्ष व बंडखोर	१,९९९
भाजप उमेदवार	२८०
शिवसेना उमेदवार	२८२
काँग्रेस उमेदवार	२८७
राष्ट्रवादी काँग्रेस उमेदवार	२७८
मनसे उमेदवार	२१९
बसपा उमेदवार	२६०

भाकप उमेदवार	३४
माकप उमेदवार	१९
नोंदणीकृत अन्य राजकीय पक्ष उमेदवार (राष्ट्रीय पक्षांव्यतिरिक्त)	४६१
एकुण पुरुष उमेदवार	३,८४३
एकुण महिला उमेदवार	२७६
फौजदारी खटले असणारे उमेदवार	१,३३५
पदवीवर किंवा ज्यापेक्षा जास्त शिक्षण असणारे उमेदवार	९८५
कोट्याधीश उमेदवार	१,०८५
PAN कार्ड नसलेले उमेदवार	२३९
कर न भरणारे उमेदवार	१,४६४
एकुण मतदार	७,८९,६६,६४२
पुरुष मतदार	४,१८,४१,९३४
स्त्री मतदार	३,७१,२४,४३८
एकुण मतदार केंद्रे	९१,३७६
निवडणूक कर्मचारी संख्या	५,८४,६१७
पोलीस कर्मचारी संख्या	१,२२,०००
एकुण मतदार यंत्रे	१,१४,२५५
मतदार हेल्पलाईन नंबर	१८००२३३२०१५
संवेदनशील केंद्रे	२,३३१
अतिसंवेदनशील केंद्रे	६२६

प्रचार दिवस	१५
मोठ्या सभा	७१५
पेड न्यूज प्रकरणे	७८

१५ आक्टोबर २०१४ रोजी २८८ मतदार संघांमध्ये किरकोळ प्रकार वगळता मतदान शांततेने व सुरक्षित झाले त्याचे प्रमाण सरासरी ६४ % होते. कोल्हापूरात राधानगरी येथे सर्वात जास्त सरासरी ८५.३२ % मतदान झाले. तर नागपूरात रामटेक येथे सर्वात कमी सरासरी १३.६१ % मतदान झाले. अर्थात मागील निवडणूकीच्या तुलनेत हे प्रमाण अधिक असुन त्यात नवमतदारांचा उत्साह व सहभाग ही जमेची बाजु ठरली आहे.

निवडणुक निकालानंतरचे चित्र :-

मोदी लाटेवर स्वार झालेल्या केंद्र सरकारला चार महिनेही उलटत नाही तोच महाराष्ट्राच्या विधानसभेच्या निवडणूका घोषित झाल्याने मोदी लाटेवरच स्वार होऊन महाराष्ट्रात भाजपाने निर्विवाद सरकार स्थापन करण्याचे स्वप्न पाहिले, तर स्वबळावर निवडणुकीत उतरलेली शिवसेना व दोन्ही कॉंग्रेसच्या स्वःशक्तीचा निकाल १९ ऑक्टोबर २०१४ रोजी घोषित झाला. तत्पुर्वी विविध न्यूज चॅनेल्स व वर्तमान पत्रांनी भाजप हा नंबर एकवर राहण्याचे संकेत दिले.

Exit Polls :-

Publish Date	Source	Polling Organization	BJP+	SIVSEANA	INC	NCP	MNS	OTHERS
15 Oct. 2014	28	News 24-Chanakya	151 +/- 9	71 +/- 9	27 +/- 5	28 +/- 5	11 +/- 5	
	27	Times Now	129	56	43	36	12	12
	27	ABP News-Nielsen	127	77	40	34	5	5
	27	India Tv-Cvoter	124-134	51-61	38-48	31-41	9-15	9-15

१२ व्या विधानसभेच्या निवडणुकीच्या निकालानंतरचे चित्र

राजकीय पक्षाचे नाव	प्राप्त जागा	प्राप्त मतदानाची सरासरी,टक्केवारी
भाजप	१२२	२७.०७ %
शिवसेना	६३	१९.०३ %
कॉंग्रेस	४२	१८.०० %
राष्ट्रवादी कॉंग्रेस	४१	१७.०२ %
मनसे	०१	०३.०१ %
समाजवादी पक्ष (सपा)	०१	*
बहुजन विकास आघाडी (बविआ)	०३	*
शेकाप	०३	*
मार्क्सवादी कम्युनिष्ट पक्ष (माकप)	०१	*
भारतीय रिपब्लिकन पक्ष (भापक)	०१	*
एम.आय.एम.आय.	०२	*१९– १५.०७%
रासप	०१	*
अपक्ष	०७	
स्वाभिमानी संघटना	००	*
शिवसंग्राम	००	*
जनसुराज्य पक्ष	००	*
लोकसंग्राम	००	*
रिपाई	००	*
बहुजन समाज पक्ष (बसपा)	००	*
एकूण	२८८	१०० %

सर्व विभागवार निकाल पाहिल्यास गत निवडणुकांपेक्षा भाजपाच्या जागांमध्ये सर्वच विभागवार वाढ झाली असून काँग्रेस राष्ट्रवादी काँग्रेसच्या बालेकिल्ल्याला त्यामुळे खिंडार पडलेले दिसते.

विभागवार प्राप्त जागा

विभाग	भाजप	शिवसेना	काँग्रेस	रा.काँग्रेस	मनसे/ भारीप	अन्य व अपक्ष	एकूण
कोकण	००	०५	०१	०२	००	००	०८
उत्तर महाराष्ट्र	१४	०७	०७	०५	००	०२	३५
दक्षिण महाराष्ट्र	०६	०८	०३	०९	००	००	२६
मराठवाडा	१५	११	०९	०८	००	०३	४६
विदर्भ	४४	०४	१०	०१	०१ (भारीप)	०२	६२
पश्चिम महाराष्ट्र	१९	०५	०७	१०	०१ (मनसे)	०१	४३
मुंबई, ठाणे, रायगड, पालघर	२५	२३	०६	०५	००	०८	६७

१) कोकणात मोदींची एक सभा झाली असली तरी भाजपाची संघटनात्मक बांधणी कमी पडल्याने भाजपाला एकही जागा कोकणात मिळाली नाही मात्र नारायण

राणेंच्या अतिआत्मविश्वासामुळे व त्यांच्या एकाधिकारशाहीला थेट आव्हान देण्याच्या निर्णयामुळे शिवसेनेला गत निवडणूकांपेक्षा दोन जागा अधिक प्राप्त झाल्या तर नारायण राणेंचा पराभव झाला.

२) दक्षिण महाराष्ट्रात कॉंग्रेस - राष्ट्रवादी कॉंग्रेस या दोन्ही पक्षांतील अंतर्गत गटबाजीमुळे सहकाराचा सत्तेसाठी वापर झाल्याच्या प्रचारामुळे दोन्ही कॉंग्रेसला अपेक्षित कामगिरी करता आली नाही-तर भाजपाने दक्षिण महाराष्ट्रात कॉंग्रेस राष्ट्रवादीतील बंडखोरांना उमेदवारी देवून आपली कामगिरी सुधारण्याचा प्रयत्न केला यात शिवसेनाही आघाडीवर होती त्यामुळे गत निवडणुकीपेक्षा पाच जागा शिवसेनेला अधिक प्राप्त केल्या.

३) उत्तर महाराष्ट्रात एकनाथ खडसेंच्या अनुभवी कुशल नेतृत्वाने भाजपाला १४ जागा प्राप्त करून दिल्या तर येथे मनसेला पूर्णतः नाकारले गेले-राष्ट्रवादीला मागील निवडणुकीच्या तुलनेत या निवडणुकीत या जागांचा तोटा झाला तर माकपला एक जागा प्राप्त झाल्याने या पक्षाची पराजयाची शृंखला खंडीत झाली.

४) राष्ट्रवादी कॉंग्रेसचे साम्राज्य असलेल्या पश्चिम महाराष्ट्रात भाजपाने दणदणीत विजय मिळविला असला तरी भाजपच्या मित्र पक्ष राष्ट्रीय समाज पक्षाला अपेक्षित यश मिळाले नाही. सत्ताधा-यांच्या विरोधातील जनभावना व स्थानिक नेत्यांच्या नाराजीमुळे दोन्ही कॉंग्रेसला नुकसान झाले.

५) पंतप्रधान नरेंद्र मोदींच्या सभांना मिळालेल्या प्रतिसादामुळे एम.आय.एम.च्या मतांचे विभाजन व स्व.गोपीनाथ मुंडेच्या सहानुभूतीच्या लाटेमुळे मराठवाड्यात भाजपाला गत निवडणुकीपेक्षा १३ जागांचा लाभ झाला तर शिवसेनेने पाच जागा अतिरिक्त मिळविल्या-मात्र अशोक चव्हाणांवर विसंबून राहणा-या कॉंग्रेसची कामगिरी ओसरली असली तरी मराठवाड्यात मनसेला एक जागा मिळाल्याने मनसेवरील भोपळ्याची नामुष्की टळली.

६) विदर्भात भाजपने सर्वात चांगली कामगिरी केली यात भाजपचे शिस्तबध्द कार्यकर्ते राष्ट्रीय स्वंयसेवक संघाचे पाठबळ, देवेंद्र फडणवीस व सुधीर मुंणगुंटीवार यांचे अनुभवी, कुशल नेतृत्व फळाला आल्याने दिसते तर त्यामुळे शिवसेना पिछाडीला लोटली गेली तर दोन्ही काँग्रेसही फार चांगली कामगिरी करण्यात अपयशी ठरले.

७) मुंबई,ठाणे रायगड,पालघर या विभागात भाजप व शिवसेनेच्या नव्या दमाच्या नेतृत्वावर विश्वास ठेवून भरभरून यश मिळाले तर दोन्ही काँग्रेसकडे शहरी मतदाराला आकर्षित करणा-या नेतृत्वाचा अभाव जाणवला.

महाराष्ट्रातील १२ व्या विधानसभा निवडणकीतील महत्वाची निरीक्षणे :-

१) ऐन निवडणुकीच्या तोंडावर युती व आघाडी संपुष्टात आल्याने चारही प्रमुख पक्षांच्या कार्यकर्त्यांमध्ये व उमेदवारांमध्ये गोंधळाची स्थिती निर्माण झाली.

२) युती व आघाडीच्या विसर्जनामुळे काही कार्यकर्त्यांवर केवळ पक्षाच्या अस्तित्वासाठी अचानक उमेदवारी लादली गेली तर काही मतदारसंघात उमेदवारांच्या भाऊगर्दीमुळे बंडखोरी व पक्षांतराला विविध राजकीय पक्षांना सामोरे जावे लागले.

३) प्रचार दिवस कमी असल्याने विविध राजकीय पक्षांनी व उमेदवारांनी सोशल मिडियावरुन प्रचाराला अधिक पसंती दिली यातही भाजप आघाडीवर होता.

४) लोकसभेच्या दारुण पराभवामुळे काँग्रेस-राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष अद्यापही सावरलेले दिसत नाही.

५) काँग्रेस केंद्रीय नेतृत्वाने विधानसभा निवडणुकीत म्हणावा तसा प्रचार केला नाही तसेच महाराष्ट्रात प्रभावी नेतृत्व देण्यातही पक्ष अपयशी ठरला.राष्ट्रवादी काँग्रेसचे

नेतृत्व अजित पवारांकडे असले तरी त्यांच्या रांगडेपणामुळे सुशिक्षित वर्ग प्रभावीत झाला नाही.

६) उध्दव ठाकरेंनी स्वत: मुख्यमंत्री पदासाठी दावेदारी सांगितल्याने शिवसैनिकांमध्ये चैतन्य संचारले तसेच बाळासाहेबांच्या सहानुभूतीची लाटही सेनेला उपयुक्त ठरली असली तरी शिवसेनेच्या जाहीरातींमध्ये स्पष्टता नसल्याने व उध्दव ठाकरेंच्या संपूर्ण प्रचाराचा ओघ मोदी केंद्रीत झाल्याने अपेक्षित जनमतापर्यंत ते पोहचू शकले नाहीत.

७) भाजपाने शिस्तबध्द प्रचाराला अधिक महत्व दिले .भाजपाच्या जाहीराती नेमक्या,स्पष्ट व मुद्देसुद असल्याने त्याचा परिणाम मतदारांवर पडत होता.

८) भाजपाच्या मोदी केंद्रीत प्रचाराच्या जाळ्यात सर्वच पक्ष अडकल्याने भाजपाला त्याच्या अधिकाधिक फायदा झाला.

९) भाजपाच्या केंद्रीय नेतृत्वाने महाराष्ट्रात एकच चेहरा पक्षाचा नेता म्हणून पुढे न करता देवेंद्र फडणवीस,एकनाथ खडसे,सुधीर मुनगंटीवार,विनोद तावडे व पंकजा मुंडे-पालवे असे सामुहिक नेतृत्व उभे केल्याने मतदार ह्या नव्या पीढीच्या नेतृत्वाकडे आकर्षित झाला.

१०) भाजपाचे ' युथ आणि बुथ धोरण ' यात नरेंद्र मोदींनी महत्वाच्या मुद्यांना हात घालायचा व युथला आकर्षित करायचे तर अमित शहांनी बुथपातळीवरील नियोजनाची जबाबदारी सांभाळून अपेक्षित परिणाम घडविण्याचे धोरण उपयुक्त ठरले.

११) केंद्रीय नेतृत्वाच्या प्रत्यक्ष सहभागामुळे घटक राज्याच्या निवडणुकीत आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय मुद्यांवरही प्रचार, आरोप-प्रत्यारोप झाले जे भाजपाच्या पथ्यावर पडले.

१२) भाजप पहिल्यांदाच महाराष्ट्रात नंबर एकचा पक्ष ठरला.

१३) राष्ट्रवादी काँग्रेसला ४१ जागा आणि १७.०२ % मते मिळाली-या तुलनेत शिवसेनेला केवळ २ % अधिक मते जास्त मिळाली परंतु २२ जागा जास्त मिळाल्या-हा दोन्ही पक्षातील प्रचारातील मुख्य लक्षवेधक फरक आहे.

१४) महाराष्ट्रात शहरी भागात भाजपच्या लक्षणीय साथ मिळाली असली तरी भाजपाच्या तुलनेत ग्रामीण भागात शिवसेनाच नंबर एक ठरली आहे.

१५) भाजपाच्या ५७ आयात केलेल्या उमेदवारांपैकी २२ उमेदवार विजयी झाले.

१६) भाजपाच्या मोदी लाटेचा फायदा मित्र पक्षांना अपेक्षेप्रमाणे झाला नाही.

१७) या निवडणुकीत नवमतदारांच्या उत्साह व सहभागामुळे गत निवडणुकीपेक्षा मतदानाची सरासरी प्रमाण ४ % वाढून ते एकुण ६४ % पर्यंत पोहचले.

१८) १२ व्या विधानसभेच्या निवडणूकीत प्रथमतः नोटाचा (नन् ऑफ दि अबोव्ह) पर्याय सर्व यंत्रावर उपलब्ध करून देण्यात आला. त्याचा वापर इतर छोटया पक्षांच्या मतदानाच्या प्रमाणापेक्षा अधिक होता-राज्यभरात ४,८३,४५९ मतदारांनी नोटाला पसंती दिली आहे.

१९) एम-आय-एम-च्या पंचुप्रवेशामुळे काँग्रेसचे मुस्लिम मतदारांचे विकेंद्रिकरण झाले.

२०) राज ठाकरेंच्या राजकीय गोंधळामुळे मनसेला केवळ एकच जागा मिळाली.

२१) या निवडणूकीत १७ महिला विजयी झाल्या आहेत.

२२) सलग ११ व्यांदा निवडणूक लढवुन गणपतराव देशमुख सर्वात जेष्ठ विधानसभा सदस्य ठरले आहेत.

प्रा.प्रदिप उत्तम वेताळ

vetalpradip2011@gimail.com

संदर्भ सूची

- दैनिक सकाळ -
- दैनिक लोकमत -
- दैनिक लोकसत्ता -
- दैनिक महाराष्ट्र टाईम्स
- सह्याद्री वाहिनी
- News 24
- India News
- DD news
- Ceo.maharashtra.gov.in
- www.mayneta.com.maharastra.
- www. Maharashtra elections watch commission.com.
- असोशिएशन फॉर डेमॉक्रटिक रिफॉर्मस.

Thank You